

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, EKONOMİSİ VE
PLÂNLAMASI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ İLKOKUL
ÖĞRETMENLERİNİN DEMOKRATİK ÖĞRETMEN
DAVRANIŞLARINI YERİNE GETİRME DURUMLARI**

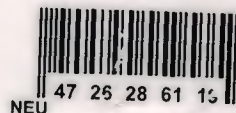
**Hakkı BAŞARI
20021743**

Ders Ödevi

Eğitim Ekonomisi

Danışman: Yard.Doç. Dr. Erdal GÜRYAY

**Ocak, 2004
Lefkoşa**

Teşekkür

“Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İlkokul Öğretmenlerinin Demokratik Öğretmen Davranışlarını Yerine Getirme Durumları” konulu bu araştırma, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Plânlaması Yüksek Lisans Programı bölümünde Eğitim Ekonomisi dersinde hazırlanmıştır.

Yapmış olduğum araştırmanın gerçekleşmesinde yardımcı olan başta Yakın Doğu Üniversitesi İşletme Bölüm Başkanı Sayın Yard. Doç. Dr. Erdal Güryay’a, tüm arkadaşlarıma ve araştırmanın amaçlara ulaştırılması için anketleri yanıtlayan Lefkoşa merkez ilkokullarında bulunan sınıf öğretmenlerine sonsuz teşekkürler ederim.

Hakkı Başarı

Lefkoşa, 2004

Özet

Bu araştırmada ilkokul öğretmenlerinin demokratik öğretmen davranışlarını yerine getirme durumlarının ortaya konması amaçlanmıştır.

Araştırma teorik bilgiler, konu ile ilgili yapılan araştırmalar, bulgular ve yorumlar, yargı ve öneriler olmak üzere dört bölüm altında toplanmaktadır.

Araştırmanın I. bölümünde eğitimin tanımları, ilköğretim, öğrenci ve öğretmen kavramları üzerinde durulmuş, öğretmen tipleri ve demokratik öğretmen davranışlarına ilişkin teorik bilgiler toplanmıştır.

Araştırmanın II. bölümünde daha önce konu ile ilgili yapılan benzer araştırmaya yer verilmiştir.

Araştırmanın III. bölümünde, elde edilen verilere dayalı olarak geliştirilen anket Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı İlköğretim Dairesi'ne bağlı Lefkoşa merkez ilkokulları içerisinde seçilen beş ilkokulda görev yapan 83 öğretmene uygulanmış ancak 76 tanesine ulaşılmıştır. Anket uygulaması sonucunda elde edilen veriler amaçlara uygun olarak frekans (f) ve yüzde (%) kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucu elde edilen veriler tablolara yerleştirilmiş ve davranışlara ilişkin öğretmen tutumları ayrı ayrı tablo altlarında belirtilmiştir. Ayrıca anket sorusu ile öğretmenlerin öğrencileri ile olan ilişkilerinde karşılaştıkları güçlükler de toplanarak bu bölümde bunlara da yer verilmiştir.

IV. bölümde ise, araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak yargılar belirtilmiş ve bu bulgular ile yargılar yorumlanarak öneriler eklenmiştir.

Araştırma sonucunda ilkokul öğretmenlerinin demokratik öğretmen davranışlarını yerine getirdikleri ortaya çıkmıştır.

TABLÖLAR LİSTESİ**Tablolar**

Tablo 1 İncelemenin Örnekleme	9
Tablo 2 İdeal Öğretmenin Bireysel Özellikleri	10
Tablo 3 İdeal Öğretmenin Meslek ve Akademik Özellikleri	11
Tablo 4 İdeal Öğretmenin Meslekî Atitüdler İle İlgili Tutum ve Davranışları	12

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelgeler

Çizelge 1 Ulaşılmak İstenen Öğretmenlerin Okullara Göre Dağılımı	14
Çizelge 2 Ulaşılmak İstenen, Ulaşılan ve Anketi Geçerli Sayılan Örneklem Grubunun Sayısal Dağılımı	15
Çizelge 3 Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	15
Çizelge 4 Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	16
Çizelge 5 Öğretmenlerin Meslek Kıdemlerine Göre Dağılımı	17
Çizelge 6 Öğretmenlerin, Öğretmen Davranışlarıyla İlgili Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımı	18
Çizelge 7 Öğretmenlerin Konuları Verirken Öğrencilerin Düşüncelerine Yer Verme Sıklıklarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	19
Çizelge 8 Öğretmenlerin Dersi Anlatırken Konuyu Anlamadığını Söyleyen Öğrencilere Karşı Gösterdikleri Davranışlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	20
Çizelge 9 Öğretmenlerin, Dersi Esnasında Sınıftan Ayrılması Gerektiğinde Gösterdikleri Davranışlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	21
Çizelge 10 Öğretmenlerin Yeni Bir Konu Verirken Öğrencilerin Dersi Hızlı Anlattığından Dolayı Birşey Anlamadıklarını Belirtme Durumunda Gösterdiği Davranışa İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	22

Çizelge 11 Öğretmenlerin, Grup Ödevlerine Karşı İlgisiz Kalan Öğrencileri Değerlendirme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	23
Çizelge 12 Öğretmenlerin Sınıfa Müfettiş Geldiği Zaman Konuyla İlgili Soruları Öğrencilere Yöneltilme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	24
Çizelge 13 Öğretmenlerin, Sınıf Düzenini Oluştururken Dikkate Aldıkları Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	25
Çizelge 14 Öğretmenlerin Sınıftaki Tutumlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	26
Çizelge 15 Öğretmenlerin, Kavga Eden Öğrencilere Gösterdiği Davranışa İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	27
Çizelge 16 Öğretmenlerin, Bir Konu Açıklarken Öğrencisi Tarafından Yanlış Bir Açıklama Yaptığı Uyarısı Alması Durumunda Göstereceği Davranışa İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	28
Çizelge 17 Öğretmenlerin, Öğrencisinin Yapmaması Gereken Davranışlarda Bulunma Durumunda Göstereceği Davranışa İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	29
Çizelge 18 Öğretmenlerin, Öğrencilerinin Sınıf Başkanını Seçerken Başkanlık Yapabilecek Kişiyi Seçme Başarılarındaki Görüşlerinin Dağılımı	30
Çizelge 19 Öğretmenlerin, Farklı Zamanlarda Başarılı Bir Öğrencinin Sorduğu Soru İle Başarısız Bir Öğrencinin Sorduğu Soruya Gösterdiği Davranışa İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	31
Çizelge 20 Öğretmenlerin, Milli Günlerde Şiir Okumak Veya Okulun Herhangi Bir Temsiliyeti İçin Öğrenci Seçerken En Çok Dikkate Aldıkları Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	32

~~İÇERİK~~ *İNDİKİLER*

Teşekkür	i
Özet	ii
Tablolar Listesi	iii
Çizelgeler Listesi	iv
İçerik	vi
Giriş	viii

Bölüm I Teorik Temeller

1. Eğitimin Tanımları	1
1.1. Formal ve İnformal Eğitim	1
1.1.1. Örgün Eğitim	1
1.1.2. Yaygın Eğitim	2
1.2. İlköğretim	2
1.3. Öğrenci	3
1.4. Öğretmen	3
1.4.1. Öğretmen Tipleri	4
1.4.1.1. Demokratik Öğretmen	4

Bölüm II Daha Önce Yapılan Bir Araştırma

1. İdeal Öğretmen Üzerine Bir Araştırma	6
---	---

Bölüm III Bulgular ve Yorumlar

Bulgular ve Yorumlar	14
----------------------	----

Bölüm IV Yargı ve Öneriler

Yargı	34
-------	----

Öneriler	36
----------	----

Ekler	38
-------	----

Kaynakça	45
----------	----

Giriş

Her birey doğumundan ölümüne kadar sürekli bir davranış değişikliği gösterir ve bu davranışları olumlu veya olumsuz yönde geliştirir. Eğitim de bireyin kazanmış olduğu davranışları kasıtlı ve istendik olarak sürekli bir yaşam süzgecinden geçirerek geliştirilmesidir.

Eğitimciler eğitimi, formal ve informal olmak üzere ikiye ayırmışlardır. Formal eğitimin kurumları içerisinde yeralan ve bireyin temel yapı taşlarını oluşturan ilköğretim kurumlarında gerçekleştirilen öğretim oldukça önemlidir. Bu öğretimi gerçekleştiren ise öğretmenlerdir.

Öğretmen sınıf içindeki faaliyetleri düzenleyen ve yöneten, sınıf içi disiplini sağlayan en etkili kişidir.

Demokratik toplumların eğitim sistemlerinde eğitim, öğrenci merkezli olmalıdır. Çağdaş eğitimde öğrenciyi merkezi alan sistemin uygulanmasında en büyük görev öğretimi gerçekleştiren öğretmenlere düşmektedir. Bu nedenle burada öğretmen tipleri ön plâna çıkmaktadır.

Bunlardan bir tanesi olan demokratik davranışlarda bulunan öğretmen tipi en fazla arzu edilen öğretmen tipi olmasına rağmen uygulaması da en zor olanıdır.

Çocuğun sağlıklı gelişimi için okul çevresi içinde öğretmenden alacağı eğitim, onun için büyük bir önem taşımaktadır. Demokratik bir toplum için gerekli görülen temel güven duygusuna ve özdenetime sahip, özerk girişimci yaratıcı bir kişinin yetiştirilmesi, gerek öğretmen davranışları gerekse verilecek olan eğitimin bilinçle ele alınması ile ancak gerçekleşebilir. Öğretmenin göstereceği davranışlar çocuğu büyük ölçüde etkileyeceği için öğretmen davranışlarında bir tutarlılık ve düzen olması gerekmektedir.

Demokratik öğretmen davranışlarından yoksun bir ortam içinde bulunan öğrencinin, özgürce düşünüp karar vermesi onun yaratıcılığını, kendine güvenini sorumluluk duygusunu olumsuz yönde etkilemekte ve hatta bazen çevresi ile olan ilişkilerinde uyumsuzluk göstermesine neden olmaktadır.

Tüm bunlara dayalı olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ilköğretim öğretmenlerinin demokratik öğretmen davranışlarını yerine getirme durumlarının bir araştırma konusu biçiminde ele alınmasında yarar görülmektedir.

Amaç:

Araştırma ile KKTC İlkokul öğretmenlerinin demokratik öğretmen davranışlarını yerine getirme durumlarının ortaya konması amaçlanmaktadır.

Kapsam:

Araştırmanın kapsamını Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı Lefkoşa merkez ilkokullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Lefkoşa merkezde bulunan 10 ilkokul ve bu okullarda görev yapan toplam 140 sınıf öğretmeni vardır. Bu okullar arasından rastlantısal yöntemle örneklem 5 ilkokul seçilmiştir. Örneklem okullardaki 83 sınıf öğretmenine anket uygulanmaya çalışılmış fakat 76 kişiye ulaşılabilmektedir.

Araştırmanın örneklemi; Atatürk İlkokulu, 9 Eylül İlkokulu, Şht. Doğan Ahmet İlkokulu, Şht. Ertuğrul İlkokulu, Necati Taşkın İlkokulu sınıf öğretmenleri oluşturmıştır.

Sayıtlı:

Araştırmada;

1. Öğretmenlere uygulanmak üzere hazırlanan anketler geçerli ve güvenilirlerdir.
2. Öğretmenler anketleri cevaplarırken gerçek düşüncelerini yansıtacaklardır, sayıtlılarından hareket edilmiştir.

Sınırlılıklar:

Araştırmada;

1. Kaynak grup açısından Lefkoşa merkez ilkokul öğretmenleri ile,
2. Zaman açısından 2003 – 2004 öğretim yılı ile,
3. Yöntem açısından anket tekniği ve literatür taraması ile,
4. Kapsam açısından ilkokul öğretmenlerinin demokratik öğretmen davranışlarını yerine getirme durumları ile, sınırlıdır.

Varsayımlar:

1. İlkokul öğretmenleri demokratik öğretmen davranışlarını yeterince yerine getiremediği,
2. İlkokul öğretmenlerinin bu davranışları göstermede karşılaştıkları sorunlar olduğu, düşünülmektedir.

Bölüm I

1. EĞİTİMİN TANIMLARI

İnsan hayatını kapsayan bu kadar önemli bir yer tutan eğitimin, düşünür ve eğitimciler tarafından çok çeşitli tanımları yapılmaktadır.

Bunlardan bazıları şöyledir:

“Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1972; Fidan ve Erden,s.12).

“Eğitim bireyde toplumca istenen davranışları geliştirme sürecidir” (Kuzgun, 1986,s.1).

“Geniş anlamda eğitim bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşam yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir”(Smith, Stanley, Shores 1957; Fidan ve Erden,s.11).

“Eğitim önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizisidir” (Oğuzkan, 1974; Fidan ve Erden,s.12).

1.1. Formal ve İnfomal Eğitim

Eğitim formal ve informal olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Formal eğitim, belli bir plan, programı, sistemi, amacı olan kurumlarda gerçekleştirilen eğitimidir. Formal eğitimde her zaman için olumlu davranışların kazandırılmasını sağlayan kurumlar yer almaktadır. Formal eğitim işlevlerine göre örgün ve yaygın eğitim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

1.1.1. Örgün Eğitim

“Örgün eğitim, belli bir yaş grubundaki bireylere Milli Eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programıyla okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir” (Taymaz, 1978; Fidan ve Erden,s.6).

Örgün Eğitim Kurumları:

1. İlköğretim
2. Orta öğretim
3. Yüksek öğretim kurumlarında verilen eğitimidir.

1.1.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim kurumları ise örgün eğitimin herhangi bir aşamasından geçmemiş veya herhangi bir sınıfta herhangi bir sebebe bağlı olarak yarım kalmamış bireylere, değişik alanlarda eğitmek için halk eğitim kurumlarında verilen eğitimidir.

İnformal eğitim ise bu eğitim kurumlarından tamamen farklı olarak amaçsız, plansız ve sistemsiz bir biçimde olumlu veya olumsuz davranışların herhangi sistemli bir eğitim kurumlarında değil de gerçek yaşam koşullarında verilen eğitimidir.

Bunlar arasında formal eğitimin kurumları içerisinde yer alan ve bireyin temel yapı taşlarını oluşturan ilköğretim kurumlarında gerçekleştirilen öğretim oldukça önemlidir.

1.2. İlköğretim

“İlköğretim, 6-14 yaş grubundaki öğrencilere temel becerileri kazandırarak onları hayata ve bir sonraki eğitim kurumlarına hazırlayan bir eğitim devresidir. İlköğretim kurumları beş yıllık ilkokullar ve üç yıllık ortaokullardan meydana gelmektedir.

İlköğretim eğitim sisteminin temel taşıdır. Bu eğitim kademesinde bireylere toplum içinde diğer üyelerle uyum içinde yaşamaları ve yaşamlarını daha iyi bir biçimde sürdürmeleri için gerekli olan temel bilgi ve beceriler kazandırır.

İlköğretimin ilk devresini oluşturan ilkokullarda çocuklara; çağdaş bir yaşam için gerekli olan okuma – yazma, okuduğunu anlama, ana dilini doğru kullanma, temel matematik işlemlerine dayalı problemleri çözme gibi beceriler ile toplumsal yaşam kurallarını öğretir.

İlkokullarda kazandırılan bilgi ve beceriler, bir yandan bireyin hayata atıldığı zaman kendisi ve toplum içinde daha erken ve verimli olmasını sağlarken diğer yandan daha ileri eğitim kademelerindeki öğrenmelerin temelini oluşturmaktadır” (Fidan ve Erden,s.235).

İlkokullarda kazandırılan temel bilgi ve beceriler, bireyin hayatında kendi ayakları üzerinde durması, kendi kendine yaşayabilmesi, daha üretken ve daha verimli bireyler olarak yetişmesini sağlarken, hayat boyu alacağı eğitimin temelini oluşturacaktır. Öğrencinin ilkokulda alacağı temel bilgiler nasıl olması gerektiğine

bakmadan önce, okulda gerçekleşen eğitimin temel unsurlarının neler olduğunun bilinmesi gereklidir.

Okul eğitiminin, eğitim programı, öğrenci, öğretmen, yönetici, bina ve araç gereçler, çevre olmak üzere altı temel ögesi vardır. Bunların en önemli üç ögesi olan, eğitim programı, öğrenci ve öğretmen kısaca açıklandıktan sonra bu öğeler arasındaki ilişkiden söz edilecektir.

Eğitim programı, bireyde istenilen yönde davranış değişikliği meydana getirmek amacı ile yapılan tüm faaliyetleri gösteren planlardır. Kapsamlı bir eğitim programında öğretim, ders dışı kol faaliyetleri, özel günlerin kutlanması, geziler, kısa kurslar, rehberlik vb. hizmetler de yer alır. Bu kapsamlılıktan hazırlanan eğitim programları, okul içindeki faaliyetlerin düzenlenmesinde öğretmenlere rehberlik etmektedir (Fidan ve Erden,s.79).

Okul eğitiminde, eğitim programı, bireyin kendisine ve topluma yararlı bir insan olarak yetişmesini sağlayan planlı ve sistemli bir süreç şeklinde düşünülmektedir.

1.3. Öğrenci

Öğrenci, eğitim ihtiyacı olan ve bu ihtiyacını karşılamak amacı ile formal eğitim kurumlarına devam eden bireydir. Okul eğitimi öğrencilere kendi fiziksel ve toplumsal ihtiyaçlarını toplumun ihtiyaç ve beklentileri ile uyumlu bir biçimde karşılayabilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri, yetenek, tutum ve değerleri kazandırmaya çalışır.

Okul eğitiminde öğrencinin ayrı bir yeri ve önemi vardır. Okul içinde düzenlenen tüm etkinlikler öğrencilere yöneliktir (Fidan ve Erden,s.80).

1.4. Öğretmen

Öğretmen öğrenmeyi kılavuzlayan ve sağlayan kişidir. Öğrenme öğrencinin kendisi tarafından elde edilen bir sonuçtur ve öğrenme yaşantıları sonucu meydana gelir. Öğretmenin görevi çeşitli öğretim, yöntem ve tekniklerden yararlanarak öğrenme yaşantıları düzenlemek ve istendik davranışların öğrenci tarafından kazanılıp kazanılmadığını değerlendirmektedir.

İyi bir öğretmenin hem konu alanının uzmanı hem de bilgi ve becerileri öğrencilere aktarmasına yardımcı olacak öğretmen bilgisine sahip olmak gerekir. Öğretmen bu iki özelliği mesleki eğitimi sırasında kazanır. Bunun yanı sıra öğretmenlik

mesleğinde hoşgörü, sabır, açık fikirlilik, kendini ifade edebilme yeteneği, iyi bir dinleyici olma, problem çözme gücü gibi özellikler de önemli rol oynar (Fidan ve Erden,s.82).

Sınıftaki uyumu sağlamak, öğrencileri sınıf içinde etkili, yaratıcı ve başarılı bir kişi olarak yetiştirmek, gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırmak, sınıf içindeki problemleri çözmek, öğretmenin görevidir.

1.4.1. Öğretmen Tipleri

Sınıf içinde öğrencilerle ilişkileri bakımından öğretmen davranışları üç tipte incelenebilir.

Bu tipler:

1. Demokratik davranışlarda bulunan öğretmen tipi.
2. Umursamaz davranışlarda bulunan öğretmen tipi.
3. Otoriter davranışta bulunan öğretmen tipi. (Paşaoğlu, 1994)

1.4.1.1. Demokratik Öğretmen

Demokratik davranışlarda bulunan öğretmen tipi en fazla arzu edilen öğretmen tipi olmasına rağmen uygulaması da en zor olanıdır. Bu tip öğretmenden beklenen davranışlar:

1. Öğrenci düşüncesine önem verme ve saygı duyma.
2. Öğrencilerine güvenme.
3. Eleştirilere açık ve öğrencileri konuşmaları için teşvik eder.
4. Değerlendirmesi objektiftir.
5. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.
6. Hem öğretmen hem de öğrenci aktiftir. Öğrenme süreci ikisinin birlikte çalışmasıyla yürütülür.
7. Ne aşırı tutucu ne de aşırı gevşektir.
8. Kurallar ile özgürlükleri kısıtlamasını bilir.

Çocuğun sağlıklı gelişimi için okul çevresi içinde öğretmenden alacağı eğitim, onun için çok büyük bir önem taşımaktadır. Demokratik bir toplum için gerekli görülen temel güven duygusuna ve özdenetime sahip, özerk girişimci yaratıcı bir kişinin yetiştirilmesi, gerek öğretmen davranışları gerekse verilecek olan eğitimin bilinçle ele alınması ile ancak gerçekleşebilir. Öğretmenin göstereceği davranışlar çocuğu büyük ölçüde etkileyebileceği için öğretmen davranışlarında bir tutarlılık ve düzen olması gerekmektedir.

Belirtilen davranışlar öğrenci açısından büyük önem taşımakta ve onu etkilemektedir.

Bunlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

1. Öğrenci kendi kendini kontrol edebilir.
2. İşbirliği ve yardımlaşma duygusu gelişir.
3. Sorumluluk duygusu gelişir.
4. Okul başarısı daha yüksek ve yaratıcılığı daha ileri düzeyde olur.

Bölüm II

İdeal Öğretmen Üzerine Bir Araştırma

Öğretme evrensel bir uğraştır. Yaşadığımız çevrede her an ana baba çocuklarına, usta çırığına, öğretmenler öğrencilerine sürekli bir şeyler öğretirler. Yani sürekli bir öğretme ve öğrenme durumu söz konusudur. Ancak öğretme ve öğrenmenin iki değişik işlev olduğu her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Çünkü öğretme bir kişi tarafından gerçekleştirilirken öğrenme başka bir kişide oluşur. Çok açık ve basit gibi görülse de aslında üzerinde ciddi bir şekilde durulması gereken bir durumdur. Öğretme öğrenme sürecinin etkili olabilmesi için o iki kişi arasında çok özel bir ilişkinin kurulması gerekir. Başka bir deyişle öğretmen ve öğrenci arasında özel bir bağ kurulmalıdır.

Kuşkusuz her öğrenme süreci ve sonuçlarının eğitsel değeri bir değildir. Kimileri yüzeysel etkiler bırakır. Bunlar kısa süre sonunda ya unutulur ya da kullanılabilir yeterlikte değildir, eksiktir. Kimi öğrenme sonuçları da bunun tersi, uzun süreli ve kalıcıdır.

Öğrenmeyle kazanılması istenen değerlerin kolay unutulmaması, tam ve kullanılabilir nitelik taşıması, öğrenenin kişiliğinin bir parçası, özelliği haline gelmesi ile mümkündür. Böylesi bir öğrenme sonucu da öğrencinin kendi öğrenme yaşantısı içinde kazanılabilir. Öğrencinin öğrenme yaşantısı, gerçek yaşantı koşullarına dönüşmedikçe beklenen nitelikte bir öğrenme gerçekleşemez. Gerçek, bilinçli ve plânlı bir yaşantıda amaç vardır. O amaç yönünde uygun araçlarla uygun etkinlikler yer alır. Bu etkinlikler ilgili kişice içten bir yönelişle severek, isteyerek yürütülür. Çalışma sırasında karşılaşılan güçlüklerle direnilir. Engelleri yenmek için düşünür, birtakım çözümler üretir ve kararlar verip, uygular. Çalışmalarını eleştirir, durumu yorumlar. Yeni birleşimlere varır. Yeni bilgi ve görüşler, davranışlar kazanır. Böylece kendi yaşantısı içinde kazandığı değerleri çok yönlü etkileşimlerle elde eder. Bu kazanımlar kalıcı olur, kolay kolay unutulmaz. İnsanın kişiliğinden silinmez. Bu bir etkin öğrenme biçimidir.

Öğrenmeyi etkinleştirmede öğretmenin yeri büyüktür. Öğrenmeyi etkinleştiren öğretmen davranışlarıysa bir bütündür. Bu bütünün her ögesi önemlidir.

Öğretmen sahip olduğu bilgi muhtevasını öğrencilere aktarmanın, mesleğini icra etmenin yanı sıra öğrencileri kişiliğiyle de etkilemektedir. Öğretmen dersi işlemedeki etkililiğinin yanında öğrencilerce olumlu veya olumsuz tutum ve davranışlarıyla da değerlendirilmektedir. Öğrenciler kısa bir zaman zarfında öğretmenlerinin neye nasıl tepki vereceğini, nasıl bir kişiliği olduğunu çözümlerler.

Öğrenciler, öğretmenlerinin gönderdikleri sözsüz iletilere çok duyarlıdırlar. Adale gerilmelerini, dudak kenarlarındaki gergin çizgileri, tümüyle beden dilini okumasını hemen öğrenirler. Bu sözsüz iletiler sözlü iletilerle çelişiyorsa, öğrencilerin akli karışır ya da sözsüz iletilere inanır ve bununla ters düşen sözlü iletileri yapmacık kabul ederler.

Sınıfta öğretmenle öğrenci arasındaki ilişkiler, öğrenmenin ve eğitimin temelini teşkil eder. Söz ve eyleme dayalı bu ilişkiler iyi ise, sınıfta olumlu bir öğrenme atmosferi oluşur; ilişkiler kötü ise, sınıfın öğrenme atmosferi giderek bozulur ve eğitim amacına ulaşmaz. O hâlde sınıftaki eğitici ortamın büyük ölçüde öğretmenin davranışlarına bağlı olduğu söylenebilir.

Öğretmen davranışlarının niteliklerini inceleyen birçok çalışma vardır. Öğretmen davranışları özelliklerine göre temel olarak iki yönde ele alınmaktadır. Birinci yöndeki davranışlar öğrencide sevgi, saygı ve yaklaşma yaratırken, ikinci yöndeki davranışlar ise endişe, korku ve uzaklaşma yaratır. Dolayısıyla birinci türdekiler demokratik, ikinci türdekiler otokratik bir öğretmenin davranışları olarak nitelendirilmektedir. Bu sınıflandırmaya göre ideal bir öğretmen **demokratik öğretmen** tanımı içine girmektedir.

Smith iyi ve kötü öğretmeni şu şekilde tanımlamaktadır;

İyi bir öğretmen;

- Daima üzüntü ve gerginlikleri hisseder ve bu durumu en asgari düzeye indirger,
- Öğrencilerin ayrı ayrı bireyler olduklarını ve her birinin bireysel ilgiye ihtiyaçları olduğunu bilir ve kendilerini iyi hissetmelerini sağlar,
- Çalışma hayatına ve görev anlayışına kuvvetle inanır fakat bunu menfi bir baskı ile yapmaz,

• Öğrenciler ve ailelerini olumlu bir şekilde yönlendirir ve ortak çalışma gereğini kabul eder,

- Sert davranmaktan kaçınır,
- Eleştirmekten ziyade ödüllendirmeye önem verir,
- Öğrencilerin, isteklerini, yeteneklerini ve kişiliklerini bilir,
- Sonuçları, değişken ve ilginç olarak görür,
- Geniş kapsamlı müfredatı temel becerileri geliştirmek için en iyi yol olarak görür,
- Öğrenim deneyimleri için merak ve yaratıcılığı anahtar kavram olarak görür,
- İçerik ve öğrencilere uyum sağlamak için öğretim faaliyetlerini çeşitlendirir.

Böyle bir öğretmen tarafından yönetilen sınıf canlı, ilginç ve başarılı öğrencilerle dolu olacaktır. Az bir stres ve küçük bir gerginlik olacaktır. Buna karşın birçok grup iş birliği ve tolerans olacaktır. Öğrenciler öğrenmek için istekli olacak ve ona göre davranacaklardır. Ayrıca hepsi kendilerine güvenilen, kendi kendilerini disipline etmiş ve kendine güvenli öğrenciler olacaklardır.

Kötü bir öğretmen;

- Genellikle öğrencileri korkutur ve sert bir yetişkin gibi davranır,
- Gerçek dışı amaçlar üzerine dayalı baskı ile stres oluşturur,
- Öğrencileri ve ailelerini olumsuz yönden ele alır,
- Ödül den çok cezaya önem verir, sükûnetten ziyade stresi benimser ve çok az gülümser,
- Her zaman cezalandıracak şeyler bulur ve bir olayda bunu yapılandırır,
- İstekleri dondurur, canlı ve meraklı öğrencileri tehdit olarak görür,
- Geniş kapsamlı müfredatı sevmez eğitimde temel becerileri dar şartlar içinde düşünür,
- Sonuçları standart görür ve kısıtlayıcı bir zaman cetveli geliştirerek her şeyde bunu hâkim kılar,
- Kendi tariflerini geliştirir,

- Değişikliklere şüphe ile yaklaşır,
- Pasif öğretimi tercih eder,
- Çoğu kez öğrencileri taciz eder, ancak onlardan iyi bir davranış ve tolerans bekler.

Literatürde bu ve benzer tanımlara sıkça rastlamak mümkündür. Ancak önemli olan literatürdeki ideal öğretmen tanımlarıyla gerçekte tanımlanan ideal öğretmen tanımlarının tutarlılığıdır. Bu bağlamda anlamlı olması amacıyla öğretmen yetiştiren bir kurumun öğrencileri örneklem olarak alınıp onlardan “ideal öğretmen” konusunda bir kompozisyon yazmaları düşünülmüş ve uygulamada bu düşünceyi gerçekleştirmek amacıyla Gazi Üniversitesi Meslekî Yaygın Eğitim Fakültesi çocuk gelişimi anabilim dalı ve aile ekonomisi beslenme anabilim dalı ile giyim ve çiçek örgü dokuma anasanat dalı üçüncü sınıf öğrencilerinden “ideal öğretmen” konulu bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Örneklem giren öğrenciler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: İncelemenin Örneklemi

Bölüm	Anabilim / Sanat Dalı	Sınıf	Öğrenci Sayısı
Çocuk Gelişimi ve Aile Ekonomisi Yaygın Eğitimi	Çocuk Gelişimi Yaygın Eğitimi	3	24
Çocuk Gelişimi ve Aile Ekonomisi Yaygın Eğitimi	Aile Ekonomisi Beslenme	3	22
Giyim Yaygın Eğitimi	Giyim	3	29
El Sanatları Yaygın Eğitimi	Çiçek Örgü Dokuma	3	25
Toplam			100

100 kişilik örneklem grubundan toplanan kompozisyon kâğıtları literatürde en çok kullanılan bir kontrol listesi (Self-Evaluation Checklist for teachers) esas alınarak

değerlendirilmiştir. Değerlendirme yapılırken, her kompozisyon kağıdında belirtilen ilk üç özellik dikkate alınmıştır.

Bu özelliklerin gruplandırılması yapıldığında “ideal öğretmen” kavramı üç boyutta toplanmıştır. Tablo 2 , ideal öğretmenin öğrencilere göre bireysel özelliklerini vermektedir.

Tablo 2: İdeal Öğretmenin Bireysel Özellikleri

A. FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ	(5)
• Kıyafet	(5)
B. ENTELEKTÜEL ÖZELLİKLERİ	(4)
• Anlayış	(4)
C. SOSYAL ÖZELLİKLERİ	(33)
• Saygı	(12)
• Liderlik	(8)
• Dürüstlük	(7)
• İnsan Tabiatını Anlama	(6)
D. DİĞER KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ	(34)
• Öğretmeye Karşı İlgi	(14)
• Duygusal Denge	(8)
• Neşe	(5)
• Kendine Güven	(4)
• Hoşgörü	(3)

Öğretmen adayı öğrenciler, öğretmenlerin fiziksel özelliklerini (ses, kıyafet vb.) ve entelektüel özelliklerini (yaratıcılık, orijinallik, anlayış vb.) ideal öğretmenliğin özelliği olarak pek düşünmemektedirler.

Diğer taraftan ideal bir öğretmende; saygı, liderlik, dürüstlük ve insan tabiatını anlama gibi sosyal nitelikleri aradıkları görülmektedir.

İdeal bir öğretmende aranan diğer kişilik özellikleri ise; öğretmeye karşı ilgi, duygusal denge, neşe, kendine güven ve hoşgörü şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 3: İdeal Öğretmenin Meslek ve Akademik Yeterlikleri

A. KONU BİLGİSİ	(66)
• Esas Alan Bilgisi	(35)
• Genel Eğitim	(16)
• Bilimsel Tavır	(15)
B. GENEL ÖĞRETİM YETENEĞİ	(64)
• Çocuğun Tabiatını ve İhtiyaçlarını Anlama	(21)
• Çeşitli Metot ve Teknikleri Kullanma	(10)
• Öğrenci ve Öğretmenin Öğrenime Katılmasında Denge Sağlama	(9)
• Dersi Açıklama Yeteneği	(7)
• Konuyu Zenginleştirme Yeteneği	(6)
• Anlatım ve İfade Açıklık	(4)
• Dikkatli Ders Hazırlama	(4)
• Öğrencinin Çevresini Analiz Etme ve Kullanma Yeteneği	(3)
C. ÖZEL ÖĞRETİM YETENEĞİ	(14)
• Öğrenciler Arasındaki Bireysel Ayrılıkların Analizi	(11)
• Öğrenci Ayrılıklarına Uyum	(3)
D. KİŞİSEL İLİŞKİLER	(45)
• Öğrencilerle Dostça ve İşbirliği İçinde Çalışma	(38)
• Öğrencilere Karşı İlgi Duyma	(7)
E. FALİYETLERİ BİLME VE DÜZENLEME	(3)
• Günlük Programı Planlama	(3)

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğrenciler, meslekî ve akademik yeterliliklerinde ideal öğretmeni, alanında uzman, öğrencileriyle dostça ve iş birliği içinde çalışan, çocuğun tabiatını ve ihtiyaçlarını anlayan, kültürlü, çalışmalarını bilimsel tavır

içerisinde sürdüren, öğrencilerin arasındaki bireysel ayrılıkları analiz eden ve çeşitli metot ve teknikleri kullanan öğretmen olarak tanımlamaktadırlar.

Diğer taraftan, öğrenci ve öğretmenin öğrenime katılmasında denge sağlayarak, dersi açıklama yeteneğine sahip, öğrencileriyle ilgilenen konuyu zenginleştirme yeteneğine sahip öğretmen ideal öğretmendir.

Tablo 4: İdeal Öğretmenin Meslekî Atitüdler İle İlgili Tutum ve Davranışları

A.MESLEKİ İLİŞKİLER	(6)
• Rehberlik	(3)
• Sorumluluk Taşıma	(3)
B.MESLEKİ ATİTÜDLER	(4)
• Eğitimde Demokratik Süreçleri İsteyerek Uygulama	(4)

Öğretmen adayı öğrenciler, öğretmenlerin meslekî atitüdler ile ilgili tutum ve davranışlarını (eğitimde demokratik süreçleri isteyerek uygulama, rehberlik ve sorumluluk taşıma vb.) ideal bir öğretmenin özelliği olarak düşünmemektedirler.

Sonuç

Sonuç olarak, öğrencilerin ideal öğretmen tanımları kalın çizgilerle şöyle belirlenebilir; öğrencileriyle dostça ve iş birliği içinde çalışma alışkanlığı kazanmış, alan bilgisi tam, öğrencisinin tabiatını ve ihtiyacını anlayan, genel eğitiminde ve bilimsel tavrında eksikliği olmayan, saygılı, sevgi dolu, öğrenciler arasındaki bireysel ayrılıkları analiz edebilen, derslerinde çeşitli metot ve teknikleri kullanabilen öğretmen.

Çağdaş literatüre göre bir öğretmende bulunması gereken üç genel özellik vardır. Bunlar; alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisidir. Bu özelliklere sahip olan öğretmen, idealize edilmiş öğretmen davranış gruplandırmalarının

birçoğunda ortak olan sevgi, saygı, hoşgörü, iş birliği gibi özelliklere sahip olduğu zaman öğrencileri ile daha etkin bir iletişime geçebilir.

Diğer taraftan öğretmenin kişilik özellikleri bir müddet sonra öğrencilerce çözümlenmektedir. Dolayısıyla öğretmen ne bildiğiyle değil, kendisiyle yüzleşmektedir. Birtakım olumsuz durumların bertaraf edilmesi için öğretmen, öncelikle öğrencilerin tutum ve davranışlarını iyi analiz ederek, ona göre kendisi tutum ve davranış geliştirmelidir.

Bölüm III

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmada ele alınan amaç ve alt amaçların çözümü için toplanılan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgular ve bunlara ilişkin yorumlar verilmektedir. Bulgular ve yorumların verilisinde önce ulaşılmak istenen öğretmenler ve öğretmenlerin kişisel özellikleri ele alınmıştır. Öğretmenlerin kişisel özelliklerinden sonra ise alt amaçlara ilişkin bulgular ve yorumlara geçilmiştir.

Ulaşılmak istenen öğretmenlerin okullara göre dağılımı Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1

Ulaşılmak İstenen Öğretmenlerin Okullara Göre Dağılımı

OKUL İSMİ	SINIF ÖĞRETMENİ SAYISI
1. Şehit Ertuğrul İlkokulu	25
2. 9 Eylül İlkokulu	20
3. Atatürk İlkokulu	15
4. Şehit Doğan Ahmet İlkokulu	12
5. Necati Taşkın İlkokulu	11
TOPLAM	83

Çizelge 1’den de görüldüğü gibi Lefkoşa merkezinde yer alan 5 okuldaki 83 öğretmene ulaşılmak istenmiştir.

Çizelge 2
Ulaşılmak İstenen, Ulaşılan ve Anketi Geçerli Sayılan
Örneklem Grubunun Sayısal Dağılımı

	Ulaşılmak İstenen		Ulaşılan		Geçerli	
	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	83	100	76	91.6	76	100

Çizelge 2’den de görüldüğü gibi ulaşılacak istenen 83 öğretmenin 76’sına (% 91.6’sı) ulaşılmış ve toplanan tüm anketler geçerli olarak değerlendirilmiştir.

Kişisel Özellikler Açısından Öğretmenlerin Durumu

Öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı Çizelge 3’te verilmiştir.

Çizelge 3
Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

CİNSİYET	f	%
Bayan	43	56.6
Erkek	33	43.4
Toplam	76	100.0

Çizelge 3’ten de görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin % 56.6’sı bayan, % 43.4’ü ise erkektir.

Öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre dağılımı Çizelge 4'te verilmiştir.

Çizelge 4
Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

EĞİTİM DÜZEYİ	f	%
Atatürk Öğretmen Akademisi	60	78.9
Dört yıllık lisans (üniversite)	9	11.9
Yüksek lisans	5	6.6
Diğer	2	2.6
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 4'ten de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 78.9'u Atatürk Öğretmen Akademisi, % 11.9'u dört yıllık lisans (üniversite), % 6.6'sı yüksek lisans mezunudur. % 2.6 'sı ise bunların dışında olan eğitimi alarak mezun olmuştur.

Öğretmenlerin meslek kıdemlerine göre dağılımı Çizelge 5'te verilmiştir.

Çizelge 5
Öğretmenlerin Meslek Kıdemlerine Göre Dağılımı

MESLEK KIDEMİ	f	%
2 yıldan az	—	—
2 – 4 yıl	—	—
5 – 9 yıl	14	18.4
10 – 20 yıl	54	71.1
20 yıldan fazla	8	10.5
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 5'ten de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 18.4'ü 5 – 9 yıl, % 71.1'i 10 – 20 yıl, % 10.5'i 20 yıldan fazla öğretmenlik kademine sahiptir.

Öğretmenlerin, öğretmen davranışlarıyla ilgili herhangi bir eğitim alma durumlarına göre dağılımı Çizelge 6'da verilmiştir.

Çizelge 6
Öğretmenlerin, Öğretmen Davranışları İle İlgili Eğitim Alma
Durumlarına Göre Dağılımı

ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARI İLE İLGİLİ EĞİTİM ALMA DURUMLARI	f	%
Evet	60	78.9
Hayır	16	21.1
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 6'dan da görüldüğü gibi öğretmenlerin % 78.9'u öğretmen davranışları ile ilgili eğitim almış, % 21.1'i ise bu eğitimi almamıştır.

Alt Amaçlara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu başlık altında öğretmenlerin, demokratik öğretmen davranışlarını yerine getirme durumlarına yönelik bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Öğretmenlerin konuları verirken öğrencilerin düşüncelerine yer verme sıklıklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 7'de verilmiştir.

Çizelge 7
Öğretmenlerin Konuları Verirken Öğrencilerinin Düşüncelerine Yer Verme
Sıklıklarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

ÖĞRENCİLERİN DÜŞÜNCELERİNE YER VERME DURUMU	f	%
Her zaman	36	47.4
Çoğu zaman	35	46.0
Ara sıra	5	6.6
Hiç	—	—
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 7’den de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 47.4’ü konuları verirken öğrencilerinin düşüncelerine her zaman, % 46’sı çoğu zaman, % 6.6’sı ara sıra yer verdiğini belirtmiştir.

Bu verilere dayanarak öğretmenlerin çok büyük bir çoğunluğunun konuları verirken öğrencilerinin düşüncelerine her zaman veya çoğu zaman yer ~~mer~~mermekte olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin dersi anlatırken konuyu anlamadığını söyleyen öğrenciye yönelik tepkilerini belirtme durumlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8
Öğretmenlerin Dersi Anlatırken Konuyu Anlamadığını Söyleyen
Öğrenciye Yönelik Tepkilerine İlişkin
Görüşlerinin Dağılımı

TEPKİ BELİRTME DURUMU	f	%
Dersin akışını bozduğu için öğrenciye kızma	1	1.3
Gerekli açıklamayı yapma	44	57.9
Dersin bölünmemesi için konuyu anlatmaya devam etme	—	—
Gerekli açıklamayı konuyu tamamladığı zaman yapma	31	40.8
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 8’den de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 1.3’ü dersi anlatırken konuyu anlamadığını söyleyen öğrenciye dersin akışını bozduğu için ona kızdığını, % 57.9’u gerekli açıklamayı yaptığını, % 40.8’i ise gerekli açıklamayı konu tamamlandığı zaman yaptığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin, dersi esnasında sınıftan ayrılması gerektiğinde gösterdikleri davranışlara ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 9’da verilmiştir.

Çizelge 9
Öğretmenlerin, Dersi Esnasında Sınıftan Ayrılması Gerektiğinde
Gösterdikleri Davranışlara İlişkin Görüşlerin Dağılımı

DAVRANIŞ GÖSTERME DURUMU	f	%
Müdür muavininin sınıfta kalmasını isteme	28	36.9
Sınıfı yalnız bırakma	1	1.3
Gürültü yapmamaları için uyarıda bulunup sınıftan ayrılma	38	50.0
Diğer	9	11.8
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 9'dan da görüldüğü gibi öğretmenlerin % 36.9'u dersleri esnasında sınıftan ayrılması gerektiğinde müdür muavininin sınıfta kalmasını istediğini, % 1.3'ü sınıfı yalnız bıraktığını, % 50'si gürültü yapmamaları için uyarıda bulunup sınıftan ayrıldığını, % 11.8'i bunların dışında bir davranış gösterdiğini; acil olmama durumunda dersin bitiminde sınıftan ayrıldığını, öğrencilere çalışma verip ayrıldığını, nöbetçi öğrenciyi görevlendirdiğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin yeni bir konu verirken öğrencilerin dersi hızlı anlattığından dolayı birşey anlamadıklarını belirtme durumunda gösterdiği davranışa ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 10'da verilmiştir.

Çizelge 10

**Öğretmenlerin Yeni Bir Konuyu Verirken Öğrencilerin Dersi Hızlı Anlattığından
Dolayı Birşey Anlamadıklarını Belirtme Durumunda Gösterdikleri
Davranışlara İlişkin Görüşlerin Dağılımı**

DAVRANIŞ GÖSTERME DURUMU	f	%
Kulak asmadan konuyu tamamlama	—	—
Diğer sınıflardan geri kaldığını söyleyerek konuya devam etme	1	1.3
Konuşmadan dinlenirse konunun daha iyi anlaşılacağını söyleme	8	10.5
Eleştirileri dikkate alma ve konuyu anlaşılacak şekilde anlatma	63	82.9
Diğer	4	5.3
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 10'dan da görüldüğü gibi öğretmenlerin % 1.3'ü yeni bir konu verirken öğrencilerin dersi hızlı anlattığından dolayı birşey anlamadıklarını belirttiğinde diğer sınıflardan geri kaldığını söyleyerek konuya devam ettiğini, % 10.5'i konuşmadan dinlenirse konunun daha iyi anlaşılacağını söylediğini, % 82.9'u eleştirileri dikkate alarak konuyu anlayacakları şekilde anlattığını, % 5.3'ü ise bunların dışında bir davranış gösterdiğini; konuyu tekrar anlattığını, konuları çocukların anlayacağı şekilde ve hızla verdiğini, böyle bir durumla hiç karşılaşmadığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin, grup ödevlerine karşı ilgisiz kalan öğrencileri değerlendirme durumlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 11'de verilmiştir.

Çizelge 11
Öğretmenlerin, Grup Ödevlerine Karşı İlgisiz Kalan Öğrencileri
Değerlendirme Durumlarına İlişkin
Görüşlerinin Dağılımı

DEĞERLENDİRME DURUMU	f	%
İlgi gösteren öğrencilere artı puan verme	42	55.3
Grup olarak, herkesi aynı derecede değerlendirme	5	6.6
Bireysel olarak değerlendirme	29	38.1
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 11'den de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 55.3'ü grup ödevlerine karşı ilgisiz kalan öğrencileri değerlendirirken ilgi gösteren öğrencilere artı puan verdiğini, % 6.6'sı grup olarak herkesi aynı derecede değerlendirdiğini, % 38.1'i ise bireysel olarak değerlendirdiğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin sınıfa müfettiş geldiği zaman konuyla ilgili soruları öğrencilere yöneltme durumlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 12'de verilmiştir.

Çizelge 12

**Öğretmenlerin Sınıfa Müfettiş Geldiği Zaman Konuyla İlgili Soruları
Öğrencilere Yöneltilme Durumlarına İlişkin
Görüşlerinin Dağılımı**

SORULARI ÖĞRENCİLERE YÖNELTME DURUMU	f	%
Sınıftaki en çalışkan öğrencilere sorma	6	7.9
Sınıfın çalışkan öğrencileri gözönünde bulundurmaksızın sınıfın geneline sorma	62	81.6
Sınıftaki öğrencilere soru sormaktan çekinme	2	2.6
Diğer	6	7.9
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 12'den de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 7.9'u sınıfa müfettiş geldiği zaman konuyla ilgili soruları sınıftaki en çalışkan öğrencilere, % 81.6'sı sınıfın çalışkan öğrencileri gözönünde bulundurmaksızın sınıfın geneline sorduğunu, % 2.6'sı sınıftaki öğrencilere soru sormaktan çekindiğini, % 7.9'u ise bunların dışında; müfettişin istediği kişiye soru sormasını istediğini, normal günlük davranışlarına devam ettiğini, sınıf düzeyine uygun sorular sorduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlerin, sınıf düzenini oluştururken dikkate aldıkları faktörlere ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 13'te verilmiştir.

Çizelge 13
Öğretmenlerin, Sınıf Düzenini Oluştururken Dikkate Aldıkları Faktörlere
İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

DİKKATE ALMA DURUMU	f	%
Ayrım yapmadan karışık yerleştirme	15	19.7
Çalışkan ve tembelleri gruplara ayırarak yerleştirme	—	—
Her hafta bir sıra öne kaymalarını isteme	15	19.7
Öğrenci özelliklerini gözönünde bulundurarak düzenleme	39	51.4
Diğer	7	9.2
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 13'ten de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 19.7'si sınıf düzenini oluştururken ayrım yapmadan karışık olarak, diğer % 19.7'si ise her hafta bir sıra öne kaymalarını isteyerek, % 51.3'ü öğrenci özelliklerini gözönünde bulundurarak yerleştirdiğini belirtmiştir. % 9.2'si ise başka faktörlere dikkat ettiğini belirtmiştir. % 9.2'lik öğretmen grubu dikkat ettiği faktörleri:

1. Çalışkan ve tembelleri birlikte oturtup her hafta bir sıra öne kaydırıldığını
2. Özgürce istedikleri yere oturmalarını sağlayıp görme sorunu olanlara ön sıralarda öncelik tanıdığını
3. Bir kız, bir erkek olarak oturttuğunu ve sürekli yer değiştirttiğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin sınıftaki tutumlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 14'te verilmiştir.

Çizelge 14
Öğretmenlerin Sınıftaki Tutumlarına İlişkin
Görüşlerinin Dağılımı

TUTUM DURUMLARI	f	%
Sınıfın disiplin içinde olmasını isteme	7	9.2
Öğrencilerin derse aktif katılmalarını isteme	6	7.9
Ne çok fazla kuralcı ne de aşırı gevşek olmayı isteme	10	13.1
Yukarıdaki maddelerin tümünü zaman zaman uygulama	53	69.8
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 14'ten de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 9.2'si sınıftaki tutumunu; sınıfın disiplin içinde olmasını, % 7.9'u öğrencilerin derse aktif katılmalarını, % 13.1'i ne çok fazla kuralcı ne de aşırı gevşek olmayı istediğini, % 69.8'inin ise bunların tümünü içeren tutumlarının olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlerin, kavga eden öğrencilere gösterdiği davranışa ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 15'te verilmiştir.

Çizelge 15
Öğretmenlerin, Kavga Eden Öğrencilere Gösterdiği Davranışlara
İlişkin Görüşlerin Dağılımı

DAVRANIŞ DURUMU	f	%
İkisini de dinlemeden cezalandırma	—	—
İkisini de dinledikten sonra çalışkan öğrenciyi biraz daha az cezalandırma	—	—
İkisini de dinledikten sonra ceza verilmesi gerekiyorsa cezayı hakedene verme	72	94.7
Olayı öğrenmeye gerek kalmadan öğrencileri barıştırma	4	5.3
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 15'ten de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 94.7'si kavga eden iki öğrencinin ikisini de dinledikten sonra ceza verilmesi gerekiyorsa hakedene verdiğini, % 5.3'ü ise olayı öğrenmeye gerek kalmadan öğrencileri barıştırdığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin, bir konu açıklarken öğrencisi tarafından yanlış bir açıklama yaptığı uyarısı alması durumunda göstereceği davranışa ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 16'da verilmiştir.

Çizelge 16
Öğretmenlerin, Bir Konu Açıklarken Öğrencisi Tarafından Yanlış Bir Açıklama
Yaptığı Uyarısı Alması Durumunda Göstereceği Davranışa
İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

DAVRANIŞ DURUMU	f	%
Dersi böldüğü için öğrencisine kızma	—	—
Öğrenciyi duymamazlıktan gelme	2	2.6
Öğrencinin açıklamasını isteyip hata varsa düzeltme	68	89.5
Diğer	6	7.9
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 16'dan da görüldüğü gibi % 2.6'sı öğrencisinden yanlış bir açıklama uyarısı alması durumunda öğrenciyi duymamazlıktan geldiğini, % 89.5'i öğrencinin açıklamasını isteyip hatası varsa düzelttiğini, % 7.9'u ise bunların dışında bir davranış göstereceğini belirtmiştir. Bu davranışları ve görüşleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Açıklamasını ve hatam ile ilgili sorunu ders sonu söylemeli.
2. Onu dinler ve açıklamamın doğruluğunu kanıtlarım.
3. Daha önce böyle birşeyle karşılaşmadım.
4. Böyle bir durum olmaz.
5. Tüm öğrencilere araştırmalarını söyler ve ben de araştırıp bir sonraki derste değerlendiririm. Şeklinde ifadeler olmuştur.

Öğretmenlerin, öğrencisinin yapmaması gereken davranışlarda bulunma durumunda göstereceği davranışa ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 17'de verilmiştir.

Çizelge 17
Öğretmenlerin, Öğrencinin Yapmaması Gereken Davranışlarda Bulunma
Durumunda Gösterdikleri Davranışlara İlişkin
Görüşlerinin Dağılımı

DAVRANIŞ DURUMU	f	%
Bir daha bu davranışlarını tekrarlamamasını söyleme	3	3.9
Öğrenciye davranışının yanlış olduğunu açıklayıp düzeltmesini isteme	69	90.9
Öğrenciye bir kez daha yapmaması için kızma	3	3.9
Diğer	1	1.3
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 17’de de görüldüğü gibi öğretmenlerin, öğrencisinin yapmaması gereken davranışlarda bulunduğu zaman % 3.9’u öğrencisine bir daha bu davranışlarını yapmaması gerektiğini, % 90.8’i öğrencisine davranışının yanlış olduğunu açıklayıp düzeltmesini istediğini, % 3.9’u öğrencisine bir kez daha yapmaması için kızdığını, % 1.3’ü ise bunların dışında; uyarılardan sonra davranışını düzeltmezse ödüllerden eksiltme cezası vereceğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin, öğrencilerinin sınıf başkanını seçerken başkanlık yapabilecek kişiyi seçme başarılarındaki görüşlerinin dağılımı Çizelge 18’de verilmiştir.

Çizelge 18
Öğretmenlerin, Öğrencilerinin Sınıf Başkanını Seçerken Başkanlık
Yapabilecek Kişiyi Seçme Başarılarındaki
Görüşlerinin Dağılımı

DEĞERLENDİRME DURUMU	f	%
Çok iyi	20	26.3
İyi	46	60.6
Orta	7	9.2
Zayıf	3	3.9
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 18'den de görüldüğü gibi öğrencilerin sınıf başkanını seçerken başkanlık yapabilecek kişiyi seçebilme başarılarını öğretmenlerin % 26.3'ü çok iyi, % 60.6'sı iyi, % 9.2'si orta ve % 3.9'u zayıf olarak değerlendirmiştir.

Öğretmenlerin, farklı zamanlarda başarılı bir öğrencinin sorduğu soru ile başarısız bir öğrencinin sorduğu soruya gösterdiği davranışa ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 19'da verilmiştir.

Çizelge 19
Öğretmenlerin, Başarılı Bir Öğrenci ile Başarısız Bir Öğrencinin
Sorduğu Soruya Gösterdiği Davranışa İlişkin
Görüşlerinin Dağılımı

DAVRANIŞ DURUMU	f	%
Başarılı öğrenciden gelen soruya daha fazla zaman ayırmaya çalışma	4	5.3
Başarısız öğrenciden gelen soruya daha fazla zaman ayırmaya çalışma	10	13.2
Zaman ayırımı göstermeme	60	78.9
Her ikisine de fazla zaman ayırmamaya çalışma	2	2.6
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 19'dan da görüldüğü gibi öğretmenlerin % 5.3'ü başarılı öğrenciden gelen soruya daha fazla zaman ayırmaya çalıştığını, % 13.2'si başarısız öğrenciden gelen soruya daha fazla zaman ayırmaya çalıştığını, % 78.9'u zaman ayırımı göstermediğini, % 2.6'sı ise her ikisine de fazla zaman ayırmamaya çalıştığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin, Milli günlerde şiir okumak veya okulun herhangi bir temsiliyeti için öğrenci seçerken en çok dikkate aldıkları faktörlere ilişkin görüşlerinin dağılımı Çizelge 20'de verilmiştir.

Çizelge 20
Öğretmenlerin, Milli Günlerde Şiir Okumak Veya Okulun Herhangi Bir
Temsiliyeti İçin Öğrenci Seçerken Dikkate Aldıkları Faktörlere
İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

DİKKATE ALMA DURUMU	f	%
Başarılı bir öğrenci olmasına	15	19.7
Her zaman gözönünde ve tanınmış biri olmasına	1	1.3
Daha önceki görevlerde hiç görev almamış olmasına	55	72.4
Fizik ve kıyafeti ile en iyi görünen öğrenci olmasına	5	6.6
TOPLAM	76	100.0

Çizelge 20'den de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 19.7'si Milli günlerde şiir okumak veya okulun temsiliyeti için öğrenci seçerken öğrencinin başarılı bir öğrenci olmasına, % 1.3'ü her zaman gözönünde ve tanınmış biri olmasına, % 72.4'ü daha önceki görevlerde hiç görev almamış olmasına, % 6.6'sı ise fizik ve kıyafeti ile en iyi görünen öğrenci olmasına dikkat ettiğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin, öğrencileri ile olan ilişkilerinde karşılaştıkları güçlükler ile ilgili öğretmen ifadeleri bir sonraki sayfada belirtilmiştir.

Öğretmenlerin, Öğrencileri İle Olan İlişkilerinde Karşılaştıkları Güçlükleri Belirtme Durumları

Öğretmenler öğrencileri ile olan ilişkilerinde karşılaştıkları güçlükleri şöyle sıralamıştır:

1. Öğrenci velileri ile yeterince iletişim kurulamaması.
2. Öğrencilerin dinleme alışkanlıklarını kazanamamaları.
3. Aileden kaynaklanan ve öğrencinin etkilenecek sergilediği olumsuz davranışlar ve bunları çözememe.
4. Velilerin çocuklarına karşı ilgisiz olması ve yeterli ilgi ve sevgiyi aktaramayıları.
5. Öğrencilerin dikkatlerinin dağınık olması.
6. Müfredat programının ağır, ders sayısının fazla olması ve zamanın dar olması.
7. Öğretmen sorunlarının fazla olması.
8. Özel eğitime muhtaç olan öğrencilerin sınıf ortamını, dersin işlenişini ve öğrencileri olumsuz olarak etkilemesi.
9. Ödevlerin yapılmaması ve defter, kitap, kalem gibi ders araçlarının getirilmemesi.
10. Sınıf içindeki sessizliği sağlayamama.
11. İçer dönük olan öğrencilerle yaşanan iletişim sorunu.
12. Ders araç – gereçlerinin eksikliği ve zaman zaman derse motive etme zorluğu.
13. Öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının olmayışı.
14. Sınıfların kalabalık oluşundan dolayı her öğrenci ile yeterince ilgilenecek zamanı bulamama.
15. Öğrenciler arasındaki aile, ekonomik, sosyal, zihinsel ve davranış farklılıklarından doğan sorunların olması.
16. Aile ile problemleri olan öğrencilere yaklaşımda zorluk çektiklerini belirtmişlerdir.

BÖLÜM IV

YARGI VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma problemine ilişkin bulguların sonuçları verilmiş ve öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Yargı

Bu araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak tesbit edilen yargılar şunlardır:

1. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu öğretmen davranışları ile ilgili eğitim almıştır.
2. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu konuları verirken öğrencilerin düşüncelerine her zaman veya çoğu zaman yer verdiği düşüncesindedir.
3. Öğretmenlerin yarısından fazlası dersi anlatırken konuyu anlamadığını söyleyen öğrencilere gerekli açıklamayı yaptığı görüşündedir.
4. Öğretmenlerin yarısı dersleri esnasında sınıftan ayrılması gerektiğinde gürültü yapmamaları için sınıfa uyarıda bulunup sınıftan ayrıldığı görüşündedir.
5. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, yeni bir konuyu verirken öğrencilerinin dersi hızlı anlattığından dolayı birşey anlamadıklarını belirttiklerinde, eleştirileri dikkate alarak konuyu anlaşılacak şekilde verdiği görüşündedir.

6. Öğretmenlerin yarısından fazlası, grup ödevlerine karşı ilgisiz kalan öğrencileri değerlendirirken ilgi gösteren öğrencilere artı puan verdiği görüşündedir.
7. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, sınıfa müfettiş geldiği zaman konuyla ilgili soruları sınıfın çalışkan öğrencilerini gözönüne almadan sınıfın geneline sorduğu görüşündedir.
8. Öğretmenlerin yarısından biraz fazlası sınıf düzenini oluştururken öğrenci özelliklerini göz önüne alarak düzenlediği görüşündedir.
9. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu sınıfın disiplin içinde olmasını, öğrencilerin derse aktif katılmasını ve ne aşırı kuralcı ne de aşırı gevşek olmayı istediği görüşündedir.
10. Öğretmenlerin çok büyük bir çoğunluğu kavga eden iki öğrenciyi dinledikten sonra uyarıp suçlarına göre cezalandırdığı görüşündedir.
11. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu yanlış bir açıklama yaptığı uyarısı aldığı zaman öğrencinin açıklamasını dinleyip hatası varsa düzelttiği görüşündedir.
12. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu öğrencinin yapmaması gereken bir davranışta bulunduğu davranışının yanlış olduğunu açıklayıp düzelmesini istediği görüşündedir.
13. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu öğrencilerinin sınıf başkanını seçerken başkanlık yapabilecek kişiyi seçebilme başarılarının iyi olduğu görüşündedir.
14. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu başarılı veya başarısız bir öğrenciden gelen soruya zaman ayırımı göstermediği görüşündedir.

15. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu Milli günlerde şiir okumak veya okulun herhangi bir temsiliyeti için öğrenci seçerken öğrencinin daha önceki görevlerde hiç görev almamış olmasına en çok önem verdiği görüşündedir.

16. Öğretmenler öğrencileri ile olan ilişkilerinde karşılaştıkları güçlükler; ailelerin çocuklarına ilgisizliği, veliler ile olan iletişimsizlik, kalabalık sınıfların yarattığı sıkıntılar, içe kapanık olan, davranış bozukluğu gösteren problemli öğrencilerle iletişim kurma zorluğu, müfredat programının ağır, ders sayısının fazla ve zamanın dar olması konularında olduğu görüşündedirler.

Öneriler

1. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nca sosyal ve kültürel yönden sıkıntılı olan bölgelerde veli ve öğretmenlerin iletişim kurabilmeleri, çocukların derslere olan sorumluluklarını artırmak için aileler bilinçlendirilmeli ve bunun için uygun ortamlar hazırlanmalıdır.
2. Okul İdaresi tarafından düzenlenen veli toplantıları artırılmalı ve velilerin katılımı sağlanarak öğretmen – veli iletişimi daha iyi hale getirilmelidir.
3. Öğretmenlere Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık konusunda hizmet içi eğitim kursu düzenlenmeli ve bu kursa katılım mesleki görev haline getirilmelidir.
4. Öğretmenler sorunlu öğrencilere yaklaşım konusunda bilgilendirilmelidirler.
5. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nca müfredat programının gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi ve hafifletilerek öğretmenlere öğrencileri ile olan ilişkilerinde zamanı daha iyi kullanabilmeleri sağlanmalıdır.

6. Okullardaki fiziki yapının iyileştirilmesi ve ders araç gereçlerinin çoğaltılması öğrencilerin derslere karşı olan ilgisi ve başarısını artıracaktır.
7. Kalabalık sınıflara sahip okullardaki sınıfların şubeleri çoğaltılarak sınıf sayılarının düşürülmesi öğretmen – öğrenci arasındaki iletişimi artırıp daha sağlıklı hale getirecektir.

EKLER

EK

A. Öğretmenlere Yönelik Anket Formu	39
-------------------------------------	----

EK A**AÇIKLAMA**

Sayın Öğretmen,

“Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı’na bağlı ilköğretim kademesinde görev yapan öğretmenlerin Demokratik Öğretmen Davranışlarını Yerine Getirme Durumları” konulu bu anket bu konudaki ihtiyaç duyulan bilgileri sizden toplamak amacıyla düzenlenmiştir.

Sizden alınacak bu bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacağından ankete adınızı ve soyadınızı yazmanız gerekmemektedir.

Bilindiği gibi sorunların tespiti ve geçerli çözüm yollarının bulunması, soruna ilişkin toplanan bilgilerin doğruluğuna bağlıdır. Bu ankete vereceğiniz samimi ve doğru cevaplar araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini artıracaktır.

Ankette yer alan her bir soru için uygun bulduğunuz cevap seçeneğini parantezin içine (X) koyarak işaretleyip, açıklama gerektiren soruları kısaca açıklayınız.

Gösterdiğiniz ilgi ve katkılarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Hakkı BAŞARI
YDÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü
EYDEP Yüksek Lisans Öğrencisi

Ek A-devam**BÖLÜM I****KİŞİSEL BİLGİLER**

1. Cinsiyetiniz:

- a) () Bayan
- b) () Erkek

2. Eğitim düzeyiniz:

- a) () Atatürk Öğretmen Akademisi
- b) () Dört yıllık lisans (üniversite)
- c) () Yüksek lisans
- d) () Diğer

3. Meslek kıdeminiz:

- a) () 2 yıldan az
- b) () 2-4 yıl
- c) () 5-9 yıl
- d) () 10-20 yıl
- e) () 20 yıldan fazla

4. Öğretmen davranışları ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?

- a) () Evet
- b) () Hayır

Ek A-devam

BÖLÜM II

1. Bir konuyu verirken öğrencilerinizin düşüncelerine hangi sıklıkta yer verirsiniz?

- a) () Her zaman
- b) () Çoğu zaman
- c) () Ara sıra
- d) () Hiç

2. Dersinizi yarıda kesip birşey anlamadığını söyleyen öğrenciye tepkiniz ne olur?

- a) () Dersin akışını bozduğu için ona kızarım.
- b) () Gerekli açıklamayı yaparım.
- c) () Dersin bölünmemesi için duymamazlıktan gelip konuma devam ederim.
- d) () Gerekli açıklamayı konu tamamlandığı zaman yapacağımı söylerim.

3. Diyelim ki; dersiniz esnasında müdür muavini gelerek telefonda istendiğinizi söyledi. Böyle bir durumda aşağıdakilerden hangisini yaparsınız?

- a) () Müdür muavininden sınıfta kalmasını isterim.
- b) () Sınıfı yalnız bırakıp telefona giderim.
- c) () Gürültü yapmamaları için uyarıda bulunarak sınıftan ayrılırım.
- d) () Diğer.....

4. Yeni bir konuyu verirken öğrencilerinizin bir kısmı size konuyu hızlı anlattığınızı ve birşey anlamadıklarını söylemeleri durumunda ne yaparsınız?

- a) () Onlara kulak asmaz konuyu tamamlamaya çalışırım.
- b) () Diğer sınıftan geri kaldıklarını söyleyerek aynı hızda konuya devam etmeye çalışırım.
- c) () Konuşmazlarsa daha iyi anlayacaklarını söylerim.
- d) () Eleştirileri dikkate alarak konuyu anlayacakları şekilde veririm.
- e) () Diğer.....

Ek A-devam

5. Bir grup ödevi verdiniz ve grupta yalnızca iki kişinin verilen ödevi ilgi gösterdiğini gözlemlediniz. Bu durum karşısında değerlendirmeniz nasıl olur?
- a) () İlgi gösteren iki öğrenciye artı puan veririm.
- b) () Grup olarak, herkesi aynı derecede değerlendiririm.
- c) () Bireysel olarak değerlendiririm.
6. Bir müfettiş dersinizi izlemeye geldiği zaman konu ile ilgili soruları;
- a) () Sınıftaki en çalışkan öğrencilere sorarım.
- b) () Sınıfın çalışkan öğrencilerini gözönünde bulundurmaksızın sınıfın geneline sorarım.
- c) () Sınıftaki öğrencilere sormaktan çekinirim.
- d) () Diğer.....
7. Sınıftaki öğrencileri sıralara yerleştirirken nelere dikkat edersiniz?
- a) () Karışık yerleştirir, ayırım yapmam.
- b) () Çalışkanları ve tembelleri gruplara ayırarak yerleştiririm.
- c) () Her hafta bir sıra öne kaymalarını isterim.
- d) () Öğrenci özelliklerini gözönünde bulundurarak düzenleme yaparım.
- e) () Diğer.....
8. Sınıftaki genel tutumunuzu en iyi hangisi açıklar?
- a) () Sınıfın disiplin içerisinde olmasını isterim.
- b) () Öğrencilerin derse aktif katılmalarını isterim.
- c) () Ne çok fazla kuralcı ne de aşırı gevşek olmayı isterim.
- d) () Yukarıdaki maddelerin tümünü zaman zaman uygularım.
9. Biri çalışkan diğeri çalışkan olmayan iki çocuğu kavga ederken görseniz aşağıdakilerden hangisini yaparsınız?
- a) () İkisini de dinlemeden cezalandırırım.
- b) () İkisini de dinledikten sonra çalışkan öğrenciyi biraz daha az cezalandırırım.

Ek A-devam

c) () İkisini de dinlerim. Mutlaka ceza verilmesi gerekiyorsa cezayı hakedene veririm.

d) () Olayı öğrenmeye gerek kalmadan öğrencileri barıştırırım.

10. Bir derse ilişkin bir konu açıklıyorsunuz. Ancak öğrenciniz, yaptığınız açıklamanın yanlış olduğunu söylüyor. Bu durumda ne yaparsınız?

a) () Dersi böldüğü için ona kızarım.

b) () Onu duymamazlıktan gelirim.

c) () Açıklamasını ister ve hatam varsa düzeltirim.

d) () Diğer.....

11. Öğrenciniz yapmaması gereken davranışlarda bulunduğunda ne yaparsınız?

a) () Bir daha bu davranışlarını tekrarlamamasını söylerim.

b) () Ona davranışının yanlış olduğunu açıklar ve düzeltmesini isterim.

c) () Ona bir kez daha yapmaması için kızarım.

d) () Diğer.....

12. Sınıf içerisinde öğrenciler sınıf başkanını seçerken, başkanlığı yapabilecek kişiyi seçme başarıları ne kadardır?

a) () Çok iyi

b) () İyi

c) () Orta

d) () Zayıf

13. Farklı zamanlarda başarılı bir öğrencinin sorduğu soru ile başarısız bir öğrencinin sorduğu soruya nasıl davranış gösterirsiniz?

a) () Başarılı öğrenciden gelen soruya daha fazla zaman ayırmaya çalışırım.

b) () Başarısız öğrenciden gelen soruya daha fazla zaman ayırmaya çalışırım.

c) () Zaman ayırımı göstermem.

d) () Her ikisine de fazla zaman ayırmamaya çalışırım.

Ek A-devam

14. Milli günlerde şiir okumak veya okulun herhangi bir temsiliyeti için öğrenci seçerken en çok hangisine dikkat edersiniz?

- a) () Başarılı bir öğrenci olmasına.
- b) () Her zaman gözönünde ve tanınmış bir öğrenci olmasına.
- c) () Daha önceki görevlerde hiç görev almamış olmasına.
- d) () Fizik ve kıyafeti ile en iyi görünen öğrenci olmasına.

15. Öğrencilerle olan ilişkilerinizde karşılaştığınız güçlükler nelerdir? Lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KAYNAKÇA

- FİDAN, Nurettin ve Münüre Erden. **Eğitim Bilimine Giriş**. Ankara: Repa Yayınları, 1987.
- KUZGUN, Yıldız. **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**. Üçüncü Basım. Ankara: 1992.
- PAŞAOĞLU, Zeki. Hayat Bilgisi Ders Notları 1. Lefkoşa: 1994.
- YAVUZER, Haluk. **Çocuk Psikolojisi**. Sekizinci Basım. İstanbul: 1993.
- Milli EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI, İlköğretim Dairesi Müdürlüğü. **Okullara Göre Görev Yapan Öğretmenler Listesi**. Lefkoşa: 2003.
- ÇETİN, Şaban. Milli Eğitim Dergisi. **İdeal Öğretmen Üzerine Bir Araştırma**.
<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/149/cetin.htm> 4.2.2004